

Dr. Szilvássy Orsolya

Gál Ferenc Egyetem

Pedagógiai Kar

A KÉPESKÖNYV MÉDIUMA ÉS A FIGYELEM FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI

Nemzeti Tehetség
Program

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

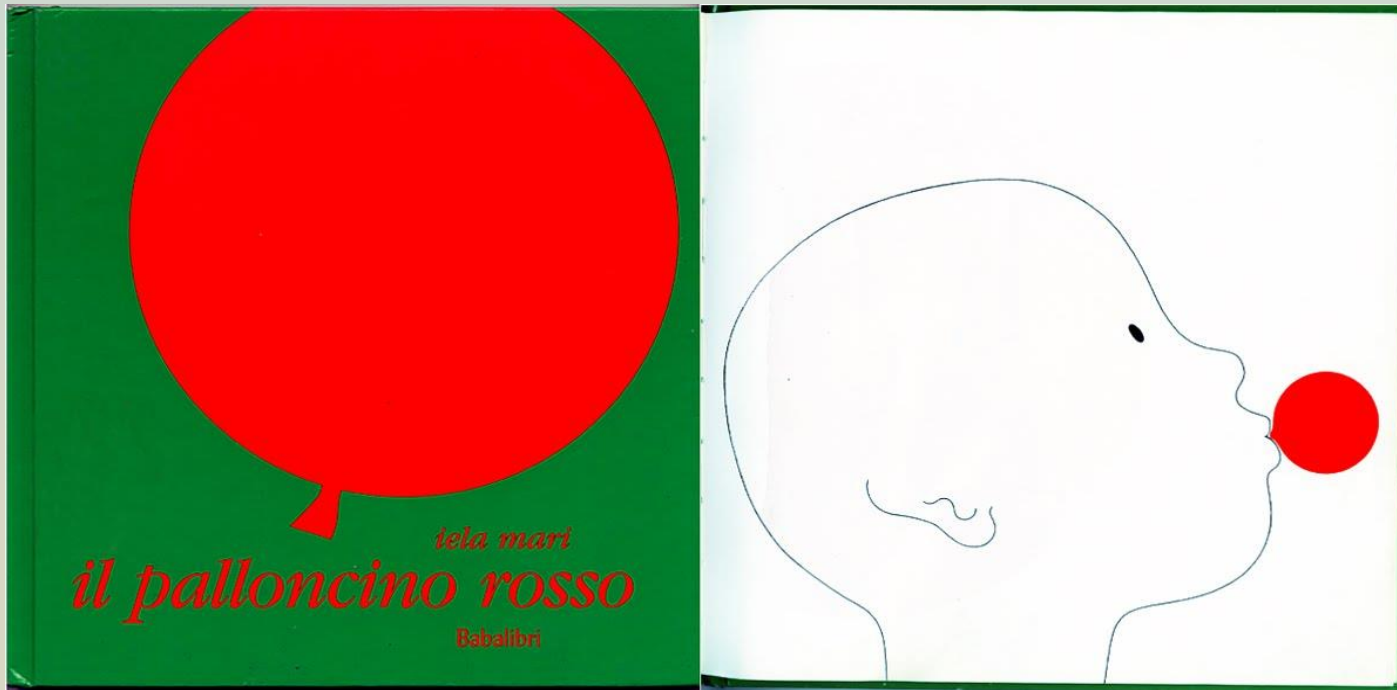
„Az előadás a „Szakkollégiumok tehetséggondozó programjainak támogatása” című, NTP-SZKOLL-25-0020 azonosítójú pályázati program keretében valósul meg.”

A KÉPESKÖNYV MINT MÉDIUM MEGHATÁROZÁSA ÉS AKTUALITÁSA

Mennyiség: sok illusztrációt tartalmazó könyv, legalább egy oldalon egy illusztráció.

Minőség: a kommunikáció képek és szövegek kölcsönhatásából áll.

Szöveg nélküli képeskönyvek - csendes könyvek - csak képek

Aktualitás: a kommunikációs technológia változásai – a képek felé való elmozdulás ikonikus vagy képi fordulat

A KORAI VIZUÁLIS FEJLŐDÉS ÉS A KÉPESKÖNYVEK

Látás (csecsemők): korlátozott, de érzékelik és élvezik a vizuális ingerek jelentős részét.

Az erős kontrasztú képeskönyvek a megfelelő ingerekkel stimulálják a figyelmet és a látást: a fókuszálás és vizuális pásztázás fejlesztése (visual tracking)

A képeskönyv sajátos befogadása: közös olvasás - sokféle érzéki inger

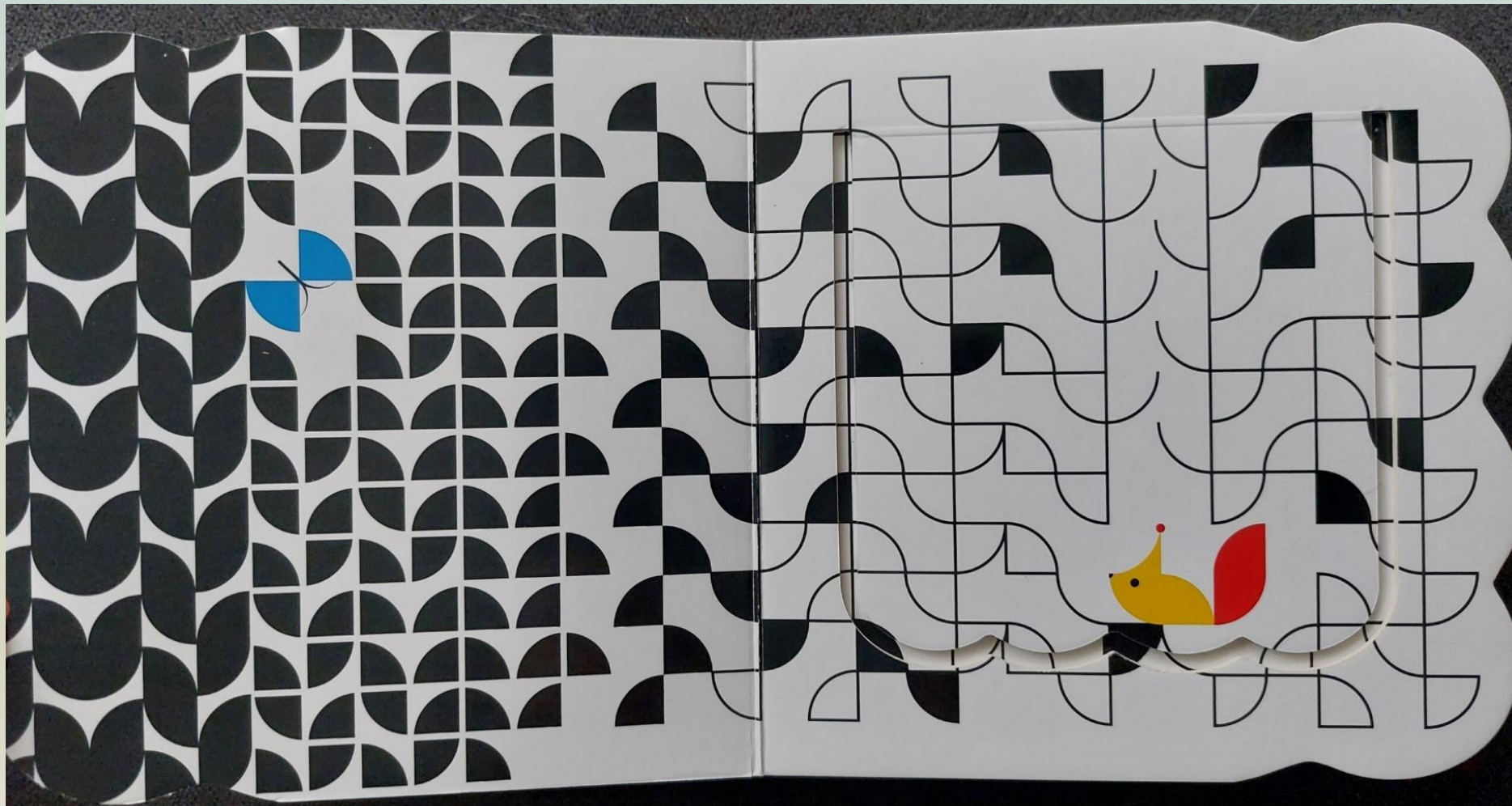
Multimodális kontextus: pl. látvány, hang, taktilis ingerek együtt és egymással összefüggésben, a JELENTÉS szempontjából egymást erősítve jelennek meg

KÖZÖS OLVASÁS – EGYÜTTES FIGYELEM KULTURÁLIS TANULÁS

A KORAI LITERÁCIÓ – A SZAVAK NÉLKÜLI KÖNYVEK MŰVÉSZETE

KOGNITÍV ÉS VIZUÁLIS KAPCSOLATOK

értelmi és érzelmi folyamatok is - motiváció

A figyelem időtartama – Szemkoordináció

Mintafelismerés: Az egyszerű, egyértelmű minták és formák segítik a vizuális információk értelmezését (vizuális műveltség/visual literacy) és segítséget adnak a világ megértésében. Út a fogalomtanulás és a narratív tanulás felé.

Fogalmak és kategóriák elsajátítása – A verbális címkék arra készítetik a kisgyermeket, hogy figyeljenek egy kategória tipikus jellemzőire.

Az egyedi elnevezés érdekesebb számunkra, mint az általánosabb kategória – történetek iránti érdeklődés.

Mások figyelmének megértése és a megosztott figyelmi helyzetek – 9 hónapos kortól

kulturális tanulás

HOGYAN IRNYÍTJÁK A KÉPESKÖNYVEK A FIGYELMET?

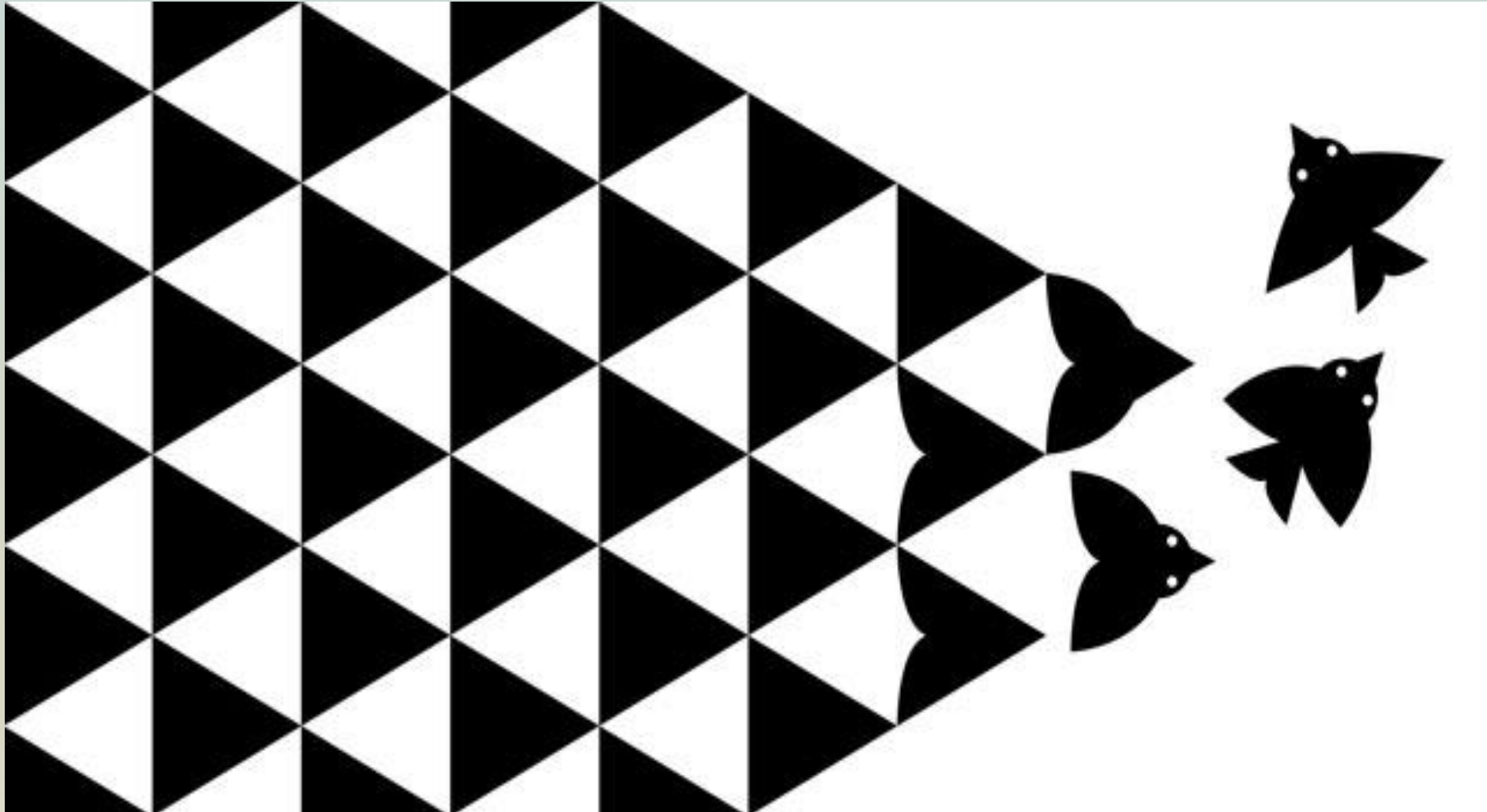
Előtér és háttér

Bizonyos vizuális kommunikációs technikák kiemelik a **fontos elemeket**.

Kontraszt és kompozíció

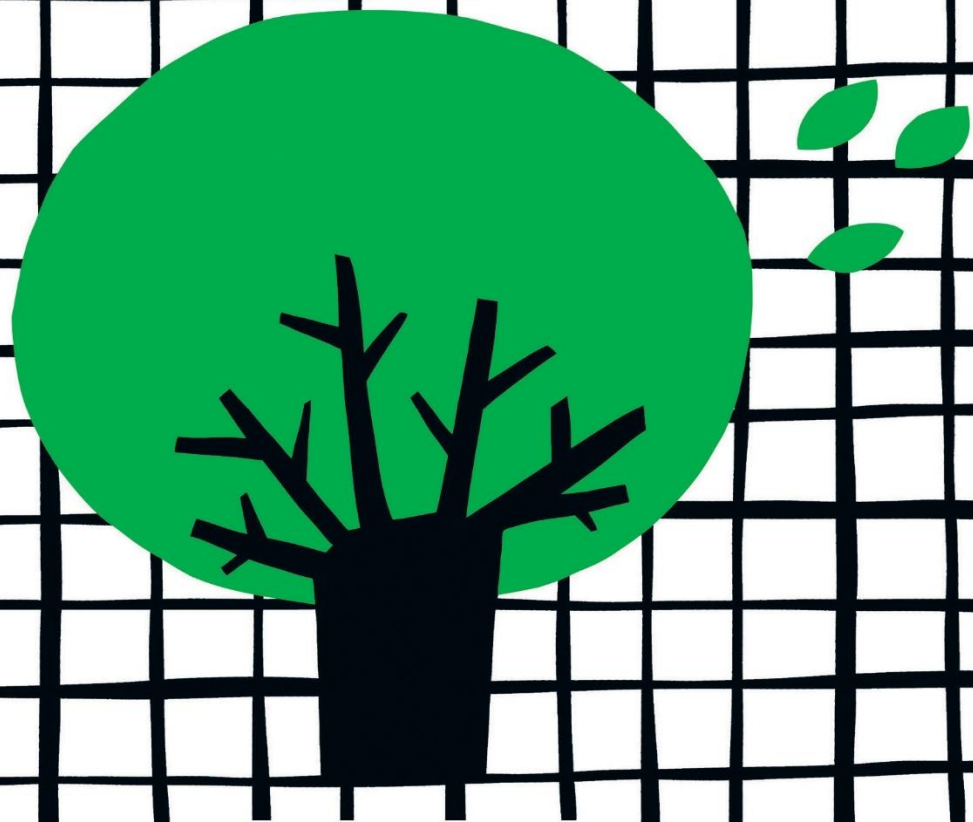
- Világos –sötét
- szíkontraszt
- alakkontraszt: egy egyedi vagy geometrikus formát organikus formákkal teli kompozícióba (vagy fordítva)
- **Részletgazdagság és kontúrok:**
- A fókuszpontot gyakran sokkal részletgazdagabban és élesebb kontúrokkal ábrázolják, mint a környező területeket.
- Dramaturgiai, narratív eszközök -

NAGY DIÁNA: BABAGEOMETRIA-SOROZAT

Apa

Fa

Virágok

Anya

ÖSSZEGZÉS:

A KÉPESKÖNYVEKNEK HELYÜK VAN A PROFESSZIONÁLIS PEDAGÓGIÁBAN IS

A képeskönyvek közös olvasása hatékony forrása a természetes pedagógiának (Csibra), és az intézményes pedagógiának is részét képezheti, **ha**:

- A pedagógusok ismerik a médium sajátosságait, és sok konkrét képeskönyvet is ismernek.
- Ismerik a fejlődési háttérrel és a megfelelő, hatékony tanulási helyzetek megteremtésének technikáit.
- A pedagógusképző programoknak jobban kellene közvetíteni a képeskönyvekkel kapcsolatos új kutatási eredményeket.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Felhasznált irodalom:

Pickron, Charisse B., et al. "Learning to individuate: The specificity of labels differentially impacts infant visual attention." *Child development* 89.3 (2018): 698-710.

Tomasello, Michael. *Gondolkodás és kultúra*. Ford. Gervain Judit. Budapest: Osiris, 2002.

A képek forrása:

Nagy, Diána. *Formák*. Baba geometria. Budapest: Móra, 2018.

<https://theconversation.com/for-babys-brain-to-benefit-read-the-right-books-at-the-right-time-83076>

<https://www.tessloff-babilon.hu/termek/babaszemmel-otthon>